

Zbigniew Karolczak

Poznań - Stare Miasto, ul. Szewska
5/6, ul. Dominikańska 9

Informator Archeologiczny : badania 17, 171-172

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PODBŁOCIE, gm. Trojanów
woj. śląskie
Stanowisko 1 - grodzisko

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadzi: prof. dr hab. Jerzy Gąssowski i
mgr Ewa Teatrowska. Finansowane z programu "Wisła".
Trzeci sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne:
VII-VIII, IX-poł. XII.

Badania objęły obszar podgrodzia, bezpośrednio przylegający do wykopów z roku poprzedniego. Przekopano łącznie 228 m² powierzchni wykopów, odkrywając: zagadkowy ciąg konstrukcji szkieletowych, 2 ziemianki mieszkalne z piecami, 5 jam, płytką fosę /rów/ oraz 8 słupów. Ponadto odkryte 6 całych naczyń glinianych, kosz z żyta zawierający ok. 5 kg pszenicy oraz skupiska ziarn proso.

Wszystkie elementy układu przestrzennego mają układ równoległy do ciągu konstrukcji wiatowych i fos, odkrytych w 1982 roku.

W odległości 4 metrów na południowy zachód od fosy nr 7 znajduje się płytka fosa lub rów, być może służąca jedynie do odprowadzania wody deszczowej. Do fosy tej przylega ciąg zagadkowych konstrukcji szkieletowych - na osi NN-SS - szerokości pierwotnej do 5 metrów, zachowany na ogół na szerokości 3 m. Konstrukcje te zachowane są na poziomie jednej belki i miejscami całkowicie zniszczone. Przypominają one podwaliny skrzyniowej konstrukcji wału obronnego, lecz zapewne nią nie są. Na obecnym etapie badań nie można jeszcze wyjaśnić znaczenia tej konstrukcji.

W ciągu tej konstrukcji wkopane jest ziemianka mieszkalna, jeszcze w całości niewyeksplorowana, głębokości ok 70 cm, szerokości 3,6 m /długość jeszcze nieznana/. We wschodnim narożniku ziemianki znajdował się piec gliniano-kamienny, w planie prostokątny.

W odległości 9 m na południowy zachód od ciągu konstrukcji szkieletowej odkryto i w większej części wyeksplorowano, dużą ziemiankę, długości ok 6,0 m, szerokości powyżej 4,5 m i głębokości 1,4 m /nieukończona eksploracja/. W narożniku północno-wschodnim występował kopułkowy piec gliniany na podstawie z kolistego bruku kamiennego. Piec ten nie został jeszcze wyeksplorowany. W tymże północno-wschodnim narożniku ziemianki znajdowały się na dwóch głębokościach, w tym samym pionie, ofiary zakładzinowe w postaci osaszek kościelnych, obłożonych kamieniami. Wiąza się one z dwoma kolejnymi etapami użytkowania ziemianki.

Charakterystycznym zjawiskiem w roku 1983 było bardzo płytkie występowanie pod powierzchnią ziemi większości opisanych tu konstrukcji.

Zabytki ceramiczne z zespołów badanych mieszczą się chronologicznie od IX do połowy XII wieku n.e.

Materiały i dokumentacja znajdują się w IAUW.

Badania będą kontynuowane.

POZNAŃ - Stare Miasto
ul. Szewska 5/6
ul. Dominikańska 9

Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Badania prowadził mgr Zbigniew Karolczak. Finansowali WKZ i Muzeum Archeologiczne w Poznaniu. Trzeci sezon badań. Osadnictwo z okresu halsztackiego /kultura Łużycka/, osada wczesnośredniowieczna /XII/XIII - 1 poł. XIII w./, miasto lokacyjne, kwartał północno-wschodni /średniowiecze, czasy nowożytne/.

Badania archeologiczne o charakterze ratowniczym były kontynuacją poprzednich, prowadzonych w związku z postępującymi na tym terenie pracami ziemno-budowlanymi. Nadzorem objęto drugi wykop, odskanując oraz eksplorując wyrobki profilowe. Wyróżniono w sumie 18 uwarunków wiążących się z użytkowaniem tego terenu począwszy od okresu halsztackiego poprzez średniowiecze po czasy współczesne.

W wyniku przeprowadzonych badań ustalono, że:

- 1/ ślady osadnictwa z okresu halsteckiego /kultura łożycka/ reprezentują wyłącznie fragmenty ceramiki naczyńowej,
  - 2/ ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego /fragmenty ceramiki naczyńowej/ pojawiają się na schyłku XI i przełomie wieków XII/XII,
  - 3/ od połowy XII wieku osadnictwo powyższe przybiera formę trwałą, o czym świadczy wystąpienie ciągłych uwarstwień osadniczych i wiąże się z funkcjonowaniem na tym terenie peryferii przedlokacyjnej osady św. Gotarda,
  - 4/ po połowie XIII w. osada staje się częścią składową średniowiecznego organizmu miejskiego.
- Badania zakończono.

POZNAŃ - Stare Miasto
Wzgórze św. Wojciecha

patra późne średniowieczne

PRUSZCZ GDAŃSKI
woj. gdańskie
Stanowisko 13

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadziła mgr Dorota Rudnicka. Finansował WKZ w Gdańsku. Drugi sezon badań. Osada otwarta wielokulturowa /X - XI w./.

Badania miały charakter ratowniczy i podjęte zostały w związku z projektowanym przez Urząd Miasta w Pruszczu Gdańskim przekazaniem działki, na której znajduje się osada, w prywatną użytkownię.

Wykopiska prowadzone były w dwóch etapach. W 1982 roku przeprowadzono badanie sondazowe, które miały na celu dokładniejsze rozpoznanie zasięgu i chronologii stanowiska. W wyniku tych badań ustalono, iż stanowisko jest w bardzo dużym stopniu zniszczone. Materiał zabytkowy, który niemal wyłącznie stanowiły fragmenty ceramiki, pochodził - poza jednym paleniskiem - z warstwy humusowej.

W 1983 roku badaniami objęta została północna partia osady, na której odkryto jedną półziemiankę i jamę.

Na podstawie materiału ceramicznego odkryte obiekty - palenisko i półziemianka - datowane są na okres wczesnośredniowieczny /X-XI wiek/, natomiast znalezione w warstwie humusowej fragmenty ceramiki pochodzą z okresu neolitu po średniowiecze włącznie.

Badania zostały zakończono.

PRZEMYSŁ
ul. Grunwaldzka - Przybyszewskiego

Muzeum Okręgowe
w Przemyśle

Badania prowadził mgr Andrzej Kuperski. Finansował WKZ w Przemyśle. Pierwszy sezon badań. Cmentarzisko wczesnośredniowieczne z XI-XII w.

Badania miały na celu weryfikację oraz uściślenie lokalizacji wczesnośredniowiecznego cmentarzyska, z którego dwa groby szkieletowe zostały przypadkowo odkryte w l. 1895-96 i 1911.

Stanowisko położone jest na krawędzi lewobrzeżnej terasy Sanu, na odrośniętym jednym ze szczytów, o skłonie nachylnym ku wschodowi, ok. 200 m na północ od ul. Grunwaldzkiej, na parceli dawniej ob. Nabywawców, obecnie ob. T. Jakubiak.

Ogółem przebadano obszar 131 m². Odkryto 5 grobów szkieletowych /nr 3 - 7/. Szkielety występują na nieznanym głębokości /35 - 40 cm/, co powoduje ich zniszczenie, grób 6 zachował się w szkieletowej części. Nie wykryto też zarysów jam grobowych. Wszystkie pochówki orientowane były na osi W-E, głową ku zachodowi. Zmarli złożeni byli w pozycji wyprostowanej na wznak, w grobach 3, 4 ręce wyprostowane były wzdłuż tułowia, w grobie 5 obie, w 7 prawa ręka złożona była na miednicy. Niemożliwe było prześledzenie układu rąk w grobie 6.